

Vedení evidence válečných hrobů



■ Památník a válečné hroby z 1. světové války, Centrální hřbitov Brno.

Péče o válečné hroby zahrnuje úpravu, ochranu, zřizování, přemísťování nebo rušení válečných hrobů, včetně exhumací.

Upravuje ji zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech, který nabyl účinnosti 1. července 2004 a zahájil tak kvalitativně novou etapu v historii péče o válečné hroby.

Historie péče o válečné hroby

Československý stát řešil péči o válečné hroby a jejich evidenci od počátku své existence. Již 1. 4. 1919 byl při Ministerstvu národní obrany zřízen „Ústřední inspektorát válečných hrobů“, do jehož působnosti patřilo i zpracování a vedení evidence válečných hrobů⁹. Inspektorát byl později přejmenován na Ústřední správu válečných hrobů a k 1. 4. 1924 evidoval na 4 970 hřbitovech v obvodech 4 591 obcí celkem 139 557 válečných hrobů⁹.

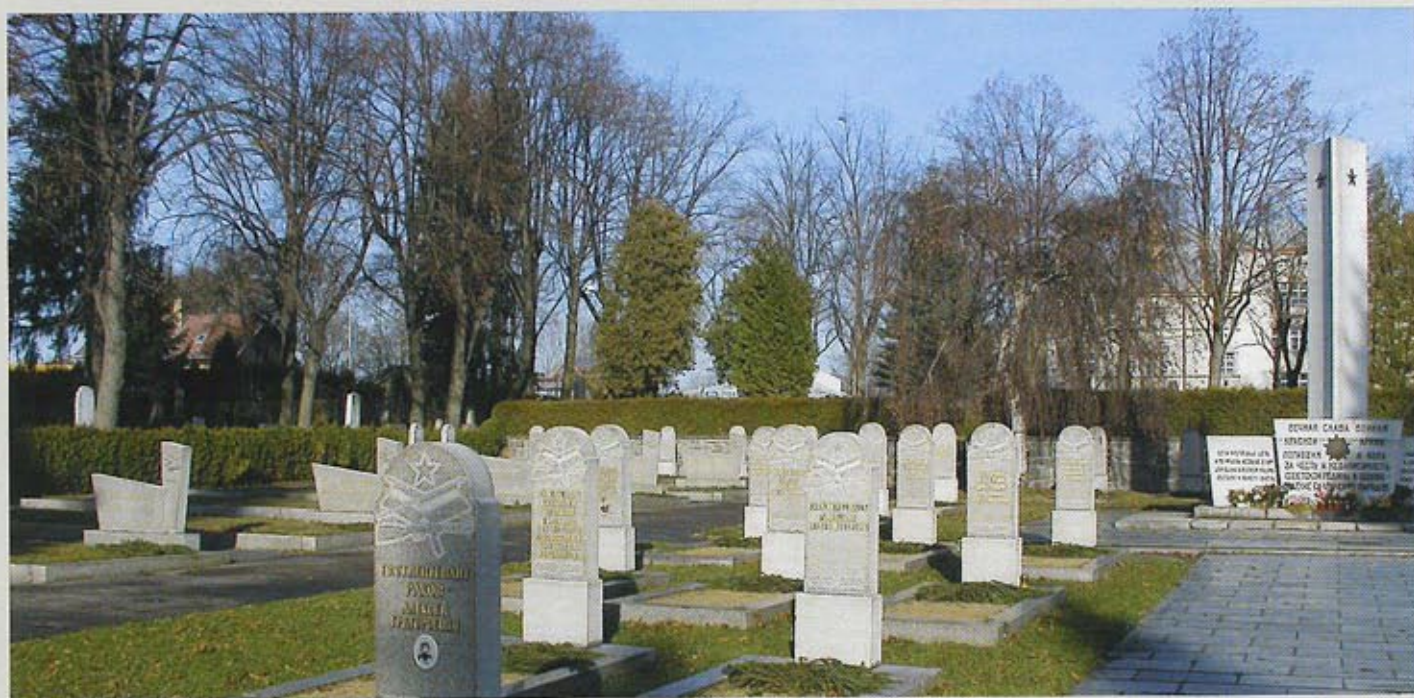
V polovině roku 1924 vstoupilo do systému péče o válečné hroby Ministerstvo vnitra⁹ a část odpovědnosti za správu o válečné hroby byla svěřena četnickým stanicím, které mimo jiné převzaly odpovědnost za vedení přesné evidence válečných hrobů na všech hřbitovech ve svém obvodu. Jednalo se o jednorázovou součinnost s platností do konce prosince 1924⁹.

V tomto roce byl Ministerstvem národní obrany vypracován návrh návrhu zákona o válečných hrobech⁹, kterým byl definován pojem válečný hrob a stanovena povinnost zřizovat a udržovat válečné hroby obcím, v jejichž obvodu jsou účastníci světové války pohřbeni. Stát měl na jejich údržbu poskytovat obcím finanční příspěvek. Péče o válečné hroby byla návrhem zákona navrhována do 31. 12. 1934, po této době se mohly válečné hroby rušit. Přesto, že zákon nebyl přijat, ukazuje na přístup první republiky k problematice válečných hrobů.

I přes součinnost obou ministerstev se nedařilo válečné hroby plně ochránit, což bylo způsobeno jednak nedostatkem místa pro pohřbívání zemřelých, ale zejména neexistencí zákona, který by válečné hroby ochraňoval.

TEXT Ing. Imrich Vetrák,
Odbor mimorezortní spolupráce
Ministerstvo obrany ČR

FOTO archiv MO ČR



■ Válečné hroby s ostatky, hřbitov Jihlava.

Ze zpráv četnických stanic vyplývá, že majitelé některých obecních a církevních hřbitovů po uplynutí tlečích dob válečné hroby rušili, aniž před tím vyrozuměli zástupce vojenské správy (četnickou stanicí nebo posádkové velitelství), který by byl včas a podle vydaných směrnic zajistil další trvání těchto hrobů⁹⁾.

Potíže se zabezpečením péče o válečné hroby vyvrcholily v roce 1938, kdy Ministerstvo vnitra, na základě žádosti Ministerstva národní obrany¹⁰⁾, obnovilo součinnost při správě válečných hrobů. Přestože se odpovědnost Ministerstva národní obrany za péči o válečné hroby nezměnila, prováděcími orgány péče o válečné hroby se staly četnické stanice, iniciativu v této oblasti začíná přebírat Ministerstvo vnitra.

Se vznikem Protektorátu Čechy a Morava byl tento stav potvrzen a péči o vojenské válečné a mírové hroby byl vládním nařízením pověřen Vojenský spisový úřad při Ministerstvu vnitra¹¹⁾. Ten v roce 1940 provedl kroky ke zjištění skutečného počtu a stavu válečných hrobů – přezkoušení evidence válečných hrobů na území Protektorátu. K tomu uložil četnickým stanicím mimo jiné zjistit ve svém obvodu počty válečných hrobů, kdo tyto hroby udržuje, porovnat skutečné počty s evidenčním stavem a vyhotovit o tomto zápis.

V poválečném období se odpovědnost za péči o válečné hroby na krátkou dobu vrátila do gesce Ministerstva národní obrany, ale již v roce 1951 byla předána do působnosti Ministerstva vnitra¹²⁾. Agenda válečných hrobů, která byla předmětem přesunu do působnosti Ministerstva vnitra, obsahovala i problematiku vedení evidence válečných hrobů, povolování zrušení hrobů, dohled na jejich úpravu a udržování.

Od roku 1999 je koordinace péče o válečné hroby, včetně zajišťování nezbytných prostředků ve státním rozpočtu, svěřena ministru obrany¹³⁾. V návaznosti na to byla stanovena i pravidla pro poskytování dotací na péči o válečné hroby¹⁴⁾.

V současné době péči o válečné hroby upravuje zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Současná legislativa, vymezení pojmů válečný hrob a péče o válečné hroby

Dnem 1. července 2004 vstoupil v platnost zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o VH“).

Zákon o VH zahájil kvalitativně novou etapu v historii péče o válečné hroby a mimo jiné definuje pojmový aparát péče o válečné hroby.

Válečným hrobem je pro účely tohoto zákona místo, kde jsou pohřbeny ostatky osob, které zahynuly v důsledku

- aktivní účasti ve vojenské operaci¹⁵⁾ nebo
- válečného zajetí, anebo
- ostatky osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci¹⁶⁾ v době války.

Válečným hrobem může být hrob jednotlivce, hrob hromadný nebo osárium, včetně náhrobků a ostatního hrobového zařízení. Válečným hrobem je rovněž evidované místo s nevyzvednutými ostatky osob zemřelých v souvislosti s válečnou událostí, anebo jiný objekt, který je za válečný hrob považován v souladu s mezinárodní smlouvou, již je Česká republika vázána.

Válečným hrobem je pro účely tohoto zákona i **pietní místo**, kterým se rozumí

- pamětní deska,
- pomník,
- památník nebo obdobný symbol

připomínající válečné události a oběti, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo oběti osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války.

Evidenci válečného hrobu se rozumí listinný nebo jiný záznam obsahující údaje o válečném hrobu, pokud jsou známy. Těmito údaji jsou zejména:

- jméno, popřípadě jména, příjmení, vojenská hodnost, státní příslušnost, národnost, datum narození, datum a místo úmrtí a příčina smrti osoby nebo osob, jejíž ostatky jsou ve válečném hrobu pohřbeny, nebo osoby, již se válečný hrob týká;
- název státu, obce nebo vojenského újezdu, katastrálního území a parcelní číslo, popřípadě číslo popisné nemovitosti, kde se válečný hrob nachází;
- historická událost, ke které se válečný hrob vztahuje, charakter a stručný popis vzhledu válečného hrobu včetně fotodokumentace;
- označení vlastníka válečného hrobu a vlastníka nemovitosti, na které je válečný hrob umístěn.

Péči o válečný hrob se rozumí zabezpečování úpravy, ochrany, zřizování nových válečných hrobů, přemísťování nebo rušení válečných hrobů, včetně exhumací. Péči o válečný hrob zabezpečuje vlastník válečného hrobu, a pokud není znám, vlastník nemovitosti, na které je válečný hrob umístěn.

Údržbou a úpravou válečného hrobu se rozumí označení válečného hrobu, umístění pamětní desky, pomníku, památníku nebo obdobného symbolu, včetně běžné údržby válečného hrobu, jeho okolí a přístupu k němu¹⁷⁾.

Přemístění nebo zrušení válečného hrobu a jinou změnu válečného



■ Pomník vojákům padlým v 1. světové válce, hřbitov Opava.

hrobu, než jeho údržbu a úpravu, může jeho vlastník nebo, pokud není znám, vlastník nemovitosti, na které je válečný hrob umístěn, provést jen na základě písemné žádosti a po písemném souhlasu Ministerstva obrany.

Nový válečný hrob lze zřídit jen na základě písemné žádosti zřizovatele a po písemném souhlasu vlastníka nemovitosti a ministerstva. Souhlas ministerstva nenahrazují povolení nebo vyjádření jiného správního úřadu, pokud je vyžadováno podle zvláštního právního předpisu.

Vlastník válečného hrobu, jakož i vlastník nemovitosti, na níž je válečný hrob umístěn, pokud je válečný hrob mimo pohřebiště⁴⁾, je povinen umožnit k němu přístup za účelem vzdání úcty nebo provedení prací souvisejících s péčí o válečný hrob.

Je-li válečný hrob umístěn mimo pohřebiště, má vlastník nemovitosti nárok na náhradu za omezení užívání nemovitosti. Pokud je vlastníkoví nemovitosti užívání závažným způsobem v důsledku existence válečného hrobu ztíženo, je stát povinen, na základě jeho písemné žádosti, nemovitost nebo její část odkoupit. Náhrady vlastníkům nemovitostí poskytuje Ministerstvo obrany. Výše náhrady a kupní cena se stanoví podle zvláštních právních předpisů.

Zákon řeší i problematiku **přestupků a správních deliktů**.

Fyzická osoba se dopustí přestupku a právnická osoba nebo fyzická osoba, která je podnikatelem, se dopustí správního deliktu tím, že

- neumožní k válečnému hrobu přístup,
- nezabezpečí úpravu válečného hrobu, ač je k tomu podle tohoto zákona povinna, nebo
- provede jinou změnu válečného hrobu než jeho úpravu, anebo přemístí nebo zruší válečný hrob bez souhlasu ministerstva.

Přestupky a správní delikty projednává pověřený obecní úřad. Dopustí-li se správního deliktu obec, je příslušným k jeho projednání krajský úřad, úkoly Ministerstva obrany plní Odbor mimorezortní spolupráce Sekce personální Ministerstva obrany ČR.

Místo Ministerstva obrany, krajských úřadů, obcí s rozšířenou působností a majitelů válečných hrobů v systému péče o válečné hroby

Zákon stanovuje práva a povinnosti v oblasti péče o válečné hroby a pietní místa (dále jen „válečný hrob“), vymezuje působnost orgánů státní správy ve věcech válečných hrobů a ukládá:

a) Obecním úřadům s rozšířenou působností:

- vést evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu;
- informovat příslušný krajský úřad o počtech a o stavu válečných hrobů, které vede v evidenci.

- informaci podává do konce června kalendářního roku podle stavu k 31. prosinci předchozího roku.

b) Krajským úřadům:

- vést souhrnnou evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu;
- koordinovat péči o válečné hroby v rámci kraje;
- informovat ministerstvo o počtech a o stavu válečných hrobů, které vede v evidenci.
- informaci podává do konce září kalendářního roku podle stavu k 31. prosinci předchozího roku.

c) Ministerstvu obrany:

- v případě pochybností rozhodnout o tom, co je válečným hrobem;
- koordinovat péči o válečné hroby v České republice a v zahraničí;
- vést centrální evidenci válečných hrobů;
- poskytovat dotace na péči o válečné hroby jeho vlastníku, pokud není znám, vlastníku nemovitosti;
- poskytovat náhradu za omezení užívání nemovitosti a hradit výdaje za odkoupení nemovitosti nebo její části.

Působnosti stanovené krajskému úřadu a pověřenému obecnímu úřadu podle zákona o VH jsou výkonem přenesené působnosti.

Vlastník válečného hrobu, a pokud není znám, vlastník nemovitosti, na které je válečný hrob umístěn, je povinen zejména:

- zabezpečovat péči o válečný hrob;
- umožnit k němu přístup za účelem vzdání úcty nebo provedení prací souvisejících s péčí o válečný hrob;

Přemístit, zrušit či provést jinou změnu válečného hrobu než je jeho údržba a úprava, může vlastník, kterým je v naprosté většině obec, jen se souhlasem Ministerstva obrany.

Příprava zaměstnanců krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností k péči o válečné hroby

Příprava zaměstnanců krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností k péči o válečné hroby je realizována na dvou stupních státní správy.

Na počátku kalendářního roku organizuje Ministerstvo obrany metodický den s pracovníky krajských úřadů pověřených koordinací péče o válečné hroby ve svém správním obvodu. Příprava je zaměřena především na vyhodnocení úrovně péče o válečné hroby v minulém roce a stanovení priorit do nadcházejícího roku. V případě potřeby jsou Ministerstvem obrany připravováni i přímo pracovníci obcí s rozšířenou působností. V letech 2008 – 2009 byly takto dvakrát proškoleni všichni pracovníci krajů a obcí, kteří jsou odpovědní za vedení evidence válečných hrobů.

V návaznosti na metodický den Ministerstva obrany je příprava pracovníků obcí s rozšířenou působností prováděna péčí krajských úřadů a vychází ze zvyklostí a podmínek jednotlivých úřadů. Zpravidla se jedná o jedno zaměstnání (metodický den) ročně a zhruba poloviny těchto zaměstnání se účastní zástupce Ministerstva obrany.

Stav péče o válečné hroby ve správním obvodu kraje a stav plnění úkolů stanovených zákonem o VH krajským úřadům je Ministerstvem obrany kontrolován ve dvouletých cyklech v rámci kontroly výkonu přenesené působnosti⁴⁾. Kontroly jsou zaměřeny především na fyzický stav válečných hrobů a úplnost souhrnné evidence válečných hrobů, které jsou ve správním obvodu kraje.

Centrální evidence válečných hrobů, postavení obcí s rozšířenou působností v systému sběru informací o válečných hrobech

Centrální evidence válečných hrobů (dále jen „CEVH“) je vedena podle zákona o VH, který v čl. 3 § 2 předpokládá, že tato evidence může mít i jinou než listinnou formu a stanovuje pouze strukturu a rozsah sledovaných údajů. Sledované údaje o válečných hrobech jsou na jednotlivých stupních státní správy shodné. Další významnou skutečností pro výběr formy vedení evidence byl fakt, že se jedná o shromažďování výhradně známých údajů, jejichž stupeň poznání se může časem (především studiem obecních kronik a archivních materiálů) měnit.

CEVH zahrnuje primárně informace o válečných hrobech a následně pak i všechny známé informace o osobách v nich pohřbených, nebo osobách připomenutých na pietních místech. Evidence je vedena na třech základních úrovních:

- Obecní úřad obce s rozšířenou působností - vede evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu
- Krajský úřad - vede **souhrnnou** evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu
- Ministerstvo obrany - vede **centrální** evidenci válečných hrobů.

CEVH je z hlediska svého charakteru především databází všech válečných hrobů na území České republiky a českých válečných hrobů v zahraničí, ke které jsou připojeny údaje o osobách pohřbených ve válečných hrobech, nebo osobách připomenutých na pietních místech.

Údaje o válečných hrobech, které se nacházejí na území České republiky, shromažďují a aktualizují v rámci svého správního obvodu obecní úřady s rozšířenou působností. Tyto úřady jsou odpovědné za jejich úplnost a aktuálnost. Údaje o českých válečných hrobech v zahraničí obdobným způsobem shromažďuje Ministerstvo obrany.

Vzhledem k těmto skutečnostem byl, jako ideální řešení pro vedení evidence válečných hrobů, požadován takový nástroj, který bude dávat přehled o počtech a stavu válečných hrobů v několika stupních detailu, bude umožňovat opravu a doplňování již jednou vložených údajů a v neposlední řadě bude v reálném čase poskytovat subjektům, které do tohoto procesu ze zákona vstupují, požadované údaje.

Tyto požadavky splňuje aplikační programové vybavení CEVH (dále jen „APV“), které ve své činnosti využívá výhod internetové technologie a nevyžaduje od uživatelů žádné dodatečné náklady. Osobní počítač s přístupem k internetu patří dnes k běžné výbavě každé obce s rozšířenou působností a krajského úřadu.

APV umožňuje uživatelům, v závislosti na přiděleném oprávnění, spravovat údaje o válečných hrobech v rozsahu:

- a) vkládání, prohlížení a následnou editaci údajů o válečných hrobech, o lokalitách, na kterých se válečné hroby nacházejí, o finančních prostředcích vynaložených na péči o válečné hroby, o vlastních válečných hrobů nebo vlastních nemovitostí, na kterých se válečné hroby nacházejí, a o osobách pohřbených ve válečných hrobech, nebo připomenutých na pietních místech;
- b) vyhledávání a třídění údajů o válečných hrobech podle krajů, obcí s rozšířenou působností a obcí nebo podle vlastníků válečných hrobů nebo nemovitostí, na kterých se válečné hroby nacházejí;
- c) prohlížení přiložené fotodokumentace a zobrazování polohy válečných hrobů v digitální mapě a katastru nemovitostí;
- d) vyhledávání údajů o pohřbených (připomenutých) osobách zavedených do APV;
- e) vytváření statistik a souhrnných přehledů;
- f) editaci používaných číselníků;
- g) řízení APV systémem přidělování a odebírání oprávnění jednotlivým uživatelům, evidenci uživatelů a sledování všech událostí provedených jednotlivými uživateli;

Rozsah přidělených oprávnění kopíruje zejména tři úrovně, na kterých je evidence válečných hrobů vedena, a dále umožňuje prohlížení dalším zájemcům o tuto problematiku, např. pracovníkům muzeí, knihoven nebo občanských sdružení.

APV rozlišuje pět druhů oprávnění:

1. **ORP** – pro zaměstnance obcí s rozšířenou působností zodpovědných za vedení evidence válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu – umožňuje vyhledávat, třídit a prohlížet všechny údaje v projektu, vytvářet statistické a souhrnné přehledy a dále umožňuje provádět **úplnou editaci všech údajů o válečných hrobech svého správního obvodu**, včetně jejich přidávání nebo rušení;
2. **Kraj** – pro zaměstnance krajských úřadů zodpovědných za vedení evidence válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu – umožňuje vyhledávat, třídit a prohlížet všechny údaje v projektu, vytvářet statistické a souhrnné přehledy, sledovat v rámci svého kraje všechny prováděné změny vložených dat; neumožňuje editaci dat;
3. **RVH** – pro zaměstnance Ministerstva obrany zodpovědné za vedení centrální evidence válečných hrobů – umožňuje vyhledávat, třídit, prohlížet a provádět úplnou editaci všech údajů v APV, přidělovat a odebírat oprávnění ke vstupu do projektu a sledovat všechny provedené změny dat projektu;
4. **Zahranichní přispěvatel** – pro přispěvatele dat o českých nebo československých válečných hrobech v zahraničí – umožňuje vyhledávat, třídit,

prohlížet a **editovat údaje o válečných hrobech a pohřbených v jednom nebo více státech dle přiděleného oprávnění**;

5. **Host** – pro zájemce z řad odborné veřejnosti – umožňuje vyhledávat a prohlížet údaje o válečných hrobech, pohřbených, vlastních hrobů a nemovitostí, neumožňuje editaci dat.

Obsluha APV je řešena systémem formulářů a číselníků. Jejich forma a obsah se mění v závislosti na činnosti uživatele.

K 30. září 2009 byly v CEVH (válečné hroby v ČR) shromážděny údaje o 27 522 válečných hrobech a pietních místech (16 548 válečných hrobů s ostatky a 10 974 pietních míst) s 181 030 pohřbenými nebo připomenutými na pietních místech, u kterých je známo minimálně příjmení.

Dotací politika, poskytování dotací na péči o válečné hroby

Ministerstvo obrany poskytuje účelové dotace na zabezpečení péče o válečné hroby na základě zákona o VH a usnesení vlády České republiky č. 427/1999 o zabezpečení péče o válečné hroby v České republice a v zahraničí.

Poskytování dotací se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou Ministerstva financí č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Možnost poskytnutí účelové dotace se vztahuje na všechny válečné hroby, které jsou evidovány jako válečné hroby v CEVH.

Základní podmínkou poskytnutí dotace je předložení „Žádosti o státní účelovou dotaci na zabezpečení péče o válečné hroby“ a investičního záměru k realizaci dotace. Formulář žádosti je k dispozici na http://www.valecnehroby.army.cz/hm/4_1.html.

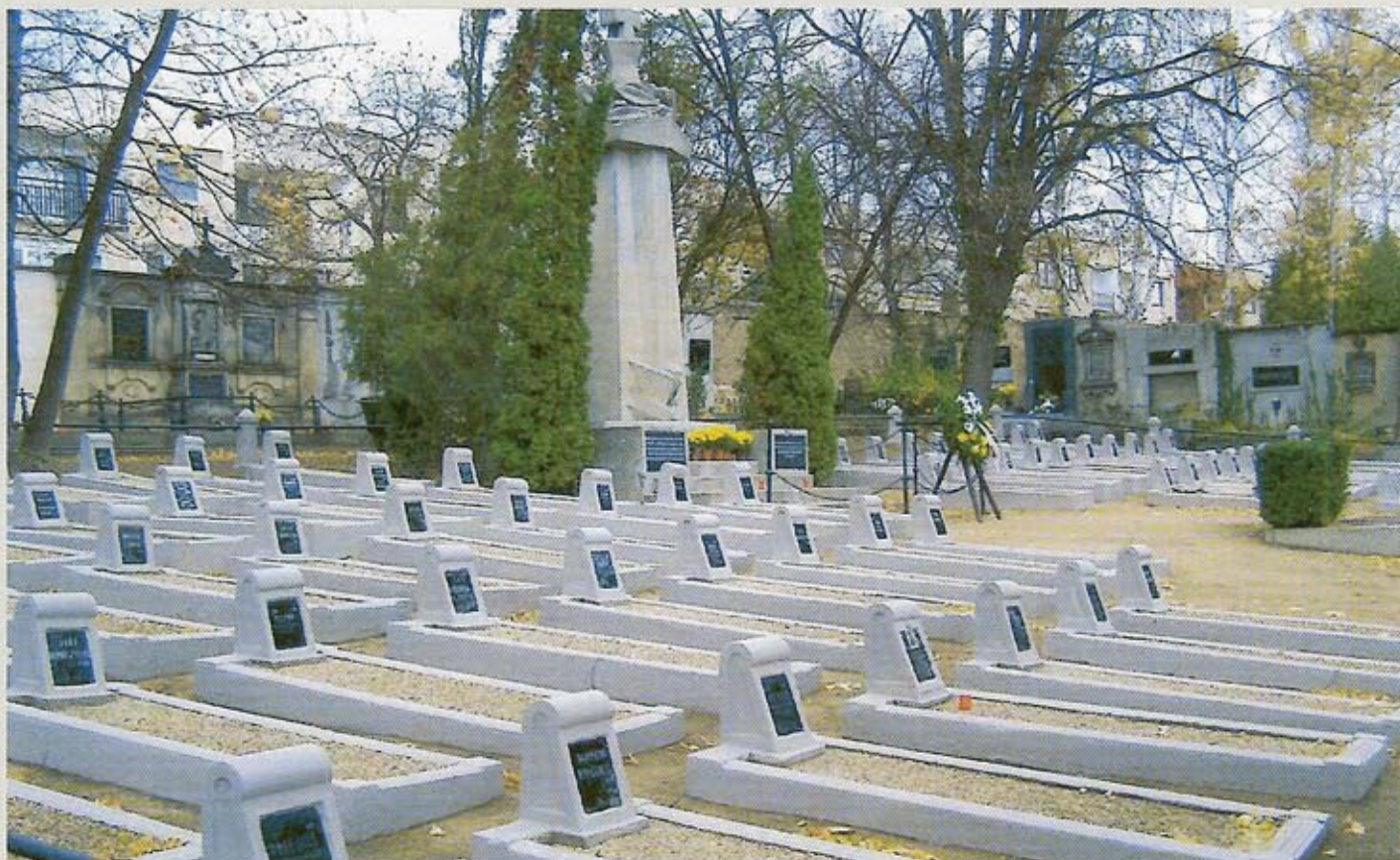
Investiční záměr k realizaci dotace obsahuje:

1. Zdůvodnění nezbytnosti akce
2. Technická zpráva v členění:
 - základní údaje o válečném hrobu (charakteristika, historie, dislokace apod.),
 - popis stávajícího stavu s důrazem na technické parametry,
 - popis navrhovaného technického řešení v rámci realizace akce,
 - kontrolní rozpočet realizace akce.
3. Majetkoprávní vztahy doložené výpisem z katastru nemovitostí a snímkem pozemkové mapy s označením místa dislokace válečného hrobu (lze nahradit situačním náčrtem). V případech, kdy žadatel o dotaci není současně vlastníkem nemovitosti (pozemku nebo objektu), na které je válečný hrob umístěn, je nutno doložit písemný souhlas vlastníka nemovitosti s realizací akce.
4. Závažné stanovisko (rozhodnutí) příslušného orgánu státní památkové péče k realizaci akce v případech, kdy válečný hrob je evidován jako kulturní nemovitá památka.
5. Souhlasné stanovisko územně příslušného odboru životního prostředí k realizaci akce v případech, kdy jsou součástí realizace akce práce týkající se životního prostředí (např. sadové a parkové úpravy).
6. Vyjádření Komitétu pro udržování památek z války roku 1866 k realizaci akce v případech, kdy se jedná o válečný hrob vztahující se k prusko-rakouské válce r. 1866. (Adresa: Komitét pro udržování památek z války roku 1866, Eliščinův nábreží 465, budova Muzea Východních Čech, Hradec Králové, 500 01).
7. Dokumenty týkající se součinnosti se stavebním úřadem. Stavební povolení je poskytovatelem dotace požadováno nejpozději před vydáním rozhodnutí o přiznání dotace a vlastním přidělením prostředků dotace.
8. Fotodokumentace (postačující je černobílá fotokopie).
9. Formuláře programového financování (vyhláška Ministerstva financí č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku).

Poskytovatel dotace je oprávněn v případě potřeby požadovat po žadateli další upřesňující podklady a stanoviska.

Žádosti se předkládají průběžně v jednom výtisku (formát A4, nevázané) na adresu: Odbor mimorezortní spolupráce sekce personální Ministerstva obrany, Náměstí Svobody 471, Praha 6 - Dejvice, 160 01. Žádosti o dotace doručené do 31. ledna jsou zahrnuty do rozhodování o poskytnutí dotací v následujícím kalendářním roce.

O poskytnutí dotace rozhoduje ministr obrany na základě návrhu Mezire-



■ Skupiny válečných hrobů z 1. světové války po rekonstrukci, hřbitov Slaný.

zortní koordináční komise pro válečné hroby (dále jen komise). Termín jednání komise k posouzení žádostí je volen tak, aby rozpis dotací jednotlivým žadatelům byl zapracován do návrhu státního rozpočtu, kapitoly Ministerstva obrany, na příslušný rozpočtový rok.

K zajištění objektivitu při posuzování dotací jsou stanovena kritéria k vyhodnocení potřebnosti a proveditelnosti akce. Na základě bodového ohodnocení je stanoveno pořadí, v jakém jsou žádosti projednávány Mezi-rezortní koordináční komisí pro válečné hroby.

Do výběrového dotačního řízení nejsou přijaty žádosti o dotaci na péči o válečné hroby, které:

- nejsou předloženy ve stanoveném termínu,
- nejsou zpracovány úplně a správně (včetně požadované dokumentace),
- předloží žadatel, u kterého bylo v období předcházejícího nebo běžného roku zjištěno porušení rozpočtové kázně způsobené nedostatkem v hospodaření s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany na péči o válečné hroby,
- předloží žadatel, který v předchozím roce nevyúčtoval prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany na péči o válečné hroby úplně, správně a včas.

Jestliže je předložena žádost neúplná nebo obsahuje chybné údaje, může příslušný orgán vyzvat žadatele k odstranění nedostatků a stanovit mu přiměřenou lhůtu. Pokud žadatel neodstraní nedostatky ve stanovené lhůtě, je žádost z výběrového dotačního řízení vyloučena.

Posouzení žádosti s návrhem na poskytnutí dotace na příslušný rok je zveřejněno na internetových stránkách MO do konce kalendářního roku, který předchází roku poskytnutí dotace.

Dotace Ministerstva obrany na realizaci akce je max. 80 % z celkových skutečně vynaložených nákladů na realizaci akce. Ve zvlášť odůvodněných případech může na základě žádosti a po doporučení komise rozhodnout o vyšší spoluúčasti Ministerstva obrany na realizaci akce ministr obrany. Minimální výše poskytované dotace je 50,0 tis. Kč.

Dotace jsou poskytovány především na stavební část realizace akce. Případné náklady přípravy a zabezpečení akce (inženýrská činnost, projektová dokumentace, restaurátorská zpráva apod.) se financují přednostně z vlastních zdrojů v rámci finanční spoluúčasti žadatele.

Pokud je obsahem žádosti o dotaci na zabezpečení péče o válečné hroby (obsahem plánované realizace akce) jiná změna válečného hrobu, než jeho údržba a úprava (odst. 2 § 3 zákona o VH), je rozhodnutí o přiznání dotace (při poskytnutí dotace z rozpočtových prostředků Ministerstva obrany) současně písemným souhlasem Ministerstva obrany s provedením požadované jiné změny.

K vyúčtování dotace a finančnímu vypořádání prostředků státního rozpočtu poskytnutých na financování dotace je příjemce povinen předložit:

- 1) Vyplněný formulář „Vyúčtování dotace na zabezpečení péče o válečné hroby“.
- 2) Dokumentaci závěrečného vyhodnocení akce dle § 6 vyhlášky Ministerstva financí č. 560/2006 Sb.
- 3) Zápis o předání a převzetí stavby, díla, prací apod. (po ukončení realizace akce).
- 4) Doklady k součinnosti se stavebním úřadem (např. ohlášení stavebnímu úřadu a jeho případné stanovisko, kolaudační rozhodnutí s doložkou právní účinnosti vydané v termínu stanoveném pro ukončení realizace akce).

Kontrolu využití prostředků poskytnutých dotací dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), provádí za poskytovatele zaměstnanci odboru mimorezortní spolupráce sekce personální Ministerstva obrany.

Cílem kontrol je prověřit využití prostředků poskytnuté dotace se zaměřením na dodržování právních předpisů a průkaznost hospodaření s prostředky státního rozpočtu.

Poznámky:

⁹⁰ Věstník čs. Ministerstva národní obrany, Ročník II. Část 20, bod 510 ze dne 7. dubna 1919.

⁹¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona o válečných hrobech (příloha Č.j. 4667/10 pol. práv. ex 1924, V Praze dne 22. 8. 1924 zasláná Ministerstvem obrany Ministerstvu vnitra).

⁹² Věstník četnictva státu Československého č. 10 ze dne 21. 6. 1924.

⁴² Později byla tato povinnost v plném rozsahu prodloužena do odvolání – Věstník žetnictva státu Československého ze dne 25. 2. 1925 č. 3.

⁴³ Ministerstvo obrany, Č.j. 4667/10 pol. práv. ex 1924, V Praze dne 22. 8. 1924, Návrh zákona o válečných hrobech.

⁴⁴ Oběžník Zemského úřadu v Praze číslo 355.011/32 A-430 z r. 1929, V Praze dne 18. července 1929.

⁴⁵ Ministerstvo vnitra Č.j. 21.673/1938 – 12. odděl. Ze dne 14. dubna 1938.

⁴⁶ Vládní nařízení č. 191/1939.

⁴⁷ Usnesením 96. schůze páté vlády konané dne 20. 6. 1950 s účinností od 1. 1. 1951.

⁴⁸ Usnesení vlády ze dne 5. května 1999 č. 427, o zabezpečení péče o válečné hroby v České republice a v zahraničí.

⁴⁹ Usnesení vlády České republiky ze dne 6. prosince 1999 č. 1292 Pravidla pro poskytování a čerpání účelových dotací ze státního rozpočtu na zabezpečení péče o válečné hroby v České republice a finančních darů do zahraničí.

⁵⁰ Například příslušník čs. armády, příslušník AČR, voják, který konal službu ve spojenecké armádě, příslušník stráže ochrany hranic.

⁵¹ Vojenská operace je plánovaná a koordinovaná činnost, která se uskutečňuje vojenskými prostředky s cílem splnit strategické, operační nebo taktické úkoly. Vojenské operace mohou být válečné (např. vojenské operace - Pražská, Ostrav-

ská, Karpatsko-dukelská, Bratislavsko-brněnská) nebo jiné (mírové, záchranné, humanitární). Odbojová činnost je činnost v domácím nebo zahraničním hnutí v době války, která směřuje ke vzniku nebo osvobození Československé republiky (např. partyzánské hnutí, účast v povstání, ilegální činnost, hnutí odporu).

⁵² Běžnou údržbou se ve smyslu ustanovení zákona o VH rozumí zejména udržování náhrobků, hrobového zařízení, pamětních desek, pomníků, památníků nebo obdobných symbolů v čistotě, nezkorodovaném (neoxidovaném) a jinak neporušeném stavu a jejich zachování v poznatelném stavu, odstraňování případných hanlivých nebo jinak nepatřičných a znesvěcujících nápisů a symbolů, zajišťování pietní výzdoby při významných výročích, která se k válečnému hrobu (pietnímu místu) vztahují, a včasné odstraňování uschlých květů a věnců a taková úprava okolí, při které nedojde k omezení viditelnosti válečného hrobu (pietního místa) a přístupu k němu (např. výsadba keřů, stromů a sečení přerostlé trávy) včetně zajišťování schůdnosti přístupové cesty včetně odstraňování přerostlé trávy, sněhu a náledí.

⁵³ Prostor určený k pohřbívání lidských pozůstatků nebo k uložení zpopelněných lidských ostatků. Tento prostor má podobu míst pro hroby a hrobky, úložiště jednotlivých uren nebo rozptylové popř. vsypové louky nebo jejich kombinace.

⁵⁴ Postup při kontrole výkonu přenesené působnosti orgány územních samosprávných celků stanovené jim zákonem č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, byl upřesněn Metodickými pokyny k provádění dozoru a kontrol nad výkonem přenesené působnosti orgány územních samosprávných celků spadající do kompetence Ministerstva obrany realizovaných ve smyslu usnesení vlády České republiky ze dne 18. října 2006 číslo 1181.